

**יש מי ששנה** שאם חלצה באמפלייה החליצה כשרה ויש מי ששנה שהחליצה פסולה הסובר שהיא פסולה דבר באמפלייה של בגד והמכשיר הכשיר בשל עור, יש מי ששנה שאם היה לבוש באמפלייה ומנעל והיא חלצה לשניהם שהחליצה כשרה ויש מי ששנה שהחליצה פסולה המכשיר דבר באמפלייה היתה של בגד והמנעל של עור שהבגד בטל כלפי העור וזה חליצה מגורו ומי שפסל דבר באמפלייה של עור ומנעל של עור והאמפלייה לא בטלה כלפי המנעל וחליצת המנעל אינה חליצה שהתורה אמרה **מעל רגלו** ולא מעל של מעל.

**הלכה ד משנה** חרש שנחלץ או חרשת שחלצה או החולצת לקטן החליצה פסולה קטנה שחלצה תחלוץ שוב כשתגדיל ואם לא חלצה החליצה כשרה. **גמרא** ר' יוחנן מבאר שחליצה בחרשים פסולה כיון שאינם שייכים באמר ואמרה אך קשה וכי הקריאה מעכבת ור' שמואל בר יצחק אמר שהראוי לקריאה אין קריאה מעכבת בו ומי שאינו ראוי לקריאה הקריאה מעכבת בו.

**שנינו בחגיגה** הכל חייבים בראיה חוץ מחרש שוטה וקטן ואמרו החברים בשם ר"א שלומדים מהפסוק **למען ישמעון ולמען ילמדון** והיינו מדבר ואינו שומע, ומנין ששומע ואינו מדבר פטור אמר ר' הילא בשם ר"א שדורשים את הפסוק **למען ילמדון, למען ילמדון**, ואמר ר' יונה שכשרבי אמר כל אינו בדוקא ששנינו בביכורים שחרש המדבר ואינו שומע לא יתורם וסברו לומר שמדבר ואינו שומע הוא חרש וגם שומע ואינו מדבר הוא חרש ושנינו כאן חרש שנחלץ וחרשת שחלצה וחולצת לקטן חליצה פסולה, ור' יוחנן ביאר את הטעם שאינם באמר ואמרה, ובתורות ששנינו חרש שדברו בו חכמים בכל מקום הוא שאינו שומע ואינו מדבר וראים שהכלל של רבי אינו בדוקא.

**ר' ישמעאל בן ר' יוסי** שאל את רבי מה החילוק בין קטן שחליצתו פסולה לקטנה שחליצתה כשרה אמר לו רבי שפירשתי יבום כתוב **איש בפרשה ואילו באשה כתוב ונגשה ובמתו אליו** מכל מקום, ור' מנא אמר בסתם ור' יצחק בר ר' חיה אמר בשם ר' יונה שזה כדעת ר"מ שלכתחילה לא חולצים ולא מייבמים את הקטנה שחוששים למיעוט שמא היא תמצא איילונית.

**הלכה ה משנה** הן חלצה לפני שנים או שלושה ואחד מהם נמצא קרוב או פסול חליצתה פסולה ור"ש ור' יוחנן הסנדלר מכשירים, והיה מעשה שאשה חלצה בינו לביתה ולבית האסורים בא המעשה לפני ר"ע והוא הכשיר. **גמרא**

**דף ע** החליצה היתה בבית האסורים והמעשה בא לפני ר"ע כשהוא היה בבית האסורים, שר' יוחנן הסנדלר עשה עצמו כרוכל ויום אחד הוא עבר לפני בית האסורים שהיה ר"ע בחוש בו והוא הכריז מי רוצה מחטים מי רוצה צינורות ואם חליצה בינו לביתה מה הדין ור"ע הציץ מהחלון ואמר יש לי כוש יש לי כשר.

**הלכה ו משנה** מצות החליצה היא שהוא מגיע עם יבמתו לב"ד והם נותנים לו עצה לשאת את ההגון לו כמו שכתוב **וקראו לו זקני עירו ודברו אליו** והיא אומרת **מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי** והוא אומר **לא חפצתי לקחתה** והם אומרים בלשון קודש, ואח"כ **ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו** רוק הנראה לדיינים, **ועלתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו עד כאן** הקריאו לה ור' הורקנוס הקריא תחת האלה בכפר אבוס וגמר את כל הפרשה ומאו החזיקו לה הקריא את כל הפרשה, **ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל** הוא מצוה לדיינים ולא לתלמידים, ור' יהודה אומר שמצוה על כל העומדים שם לומר **חלוץ הנעל חלוץ הנעל. גמרא** מה ששנינו ההגון לו שאם היה זקן ואמרים לה מה לך זקן לו ואם היה זקנה ואמרים לה למה לך זקנה לו ואם הוא זקן והיא צעירה ואמרים לו מה לך אצל ילדה זו ואם היא זקנה והוא צעיר ואמרים לה מה לך אצל צעיר זה, אם הוא רוצה לייבם והיא לא שומעים לה וכופים אותו לחלוץ והכלל הוא שמי שמעכב ביבום שומעים לו ואם שניהם רוצים ואינם שוים היה מעשה לפני ר' יוסי והוא אמר תוציא החוצה.

**ר' יוחנן** שאל מי רודף אחר מי ליבום ור"א הקשה הרי נאמר **ועלתה יבמתו השערה** משמע שהיא הולכת אליו וכשמשם ר' יוחנן אמר יפה לימא אותנו ר"א.

**המשנה מקפידה** על סדר הקריאה ואמנם לעיל שנינו שהקריאה אינה מעכבת וביאר ר' שמואל בר יצחק שמי שראוי לקריאה הקריאה אינה מעכבת בו ומי שאינו ראוי לקריאה הקריאה מעכבת, ואמר ר' מנא שגם לו' שמואל שהקריאה לא מעכבת אך כשהוא בא לומר הוא אומר על הסדר, ויש לדקדק שהיה לא תאמר מאן יבמי להקים לא אבה יבמי והוא אמר לא חפצתי לקחתה אלא שהיא אומרת **מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי** והוא אומר **לא חפצתי לקחתה**.

**בבב** כתבו בשטר החליצה קרבת קדמא ושלפת סינה מעילוי רגלה דימינא ורקת קדמנא רוק דמתחא על ארעא ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו.

**אמר ר' אבהו** שאם ר"א היה הרוק יצאה מפיה אף שהרוק הפריחה אותו כשר, ואם רקקה דם אמר ר' בא בשם ר' זריקן ויש שאמרו את זה בשם ר' ירמיה בשם אבא בר אבא ור' זירא אמר בשם שמואל שאם יש בו צחצוח רוק כשר.

**גידימת** חולצת בשיניה.

**בני העיר** סימונאי בקשו מרבי יוחנאי להם אדם שידרוש וידון ויהיה חזן ומלמד ספר ויעשה את כל צרכיהם ורבי שלח להם את לוי בר ססי והם עש ולו בימה גדולה והושיבوهו עליה ושאלוהו במה גידמת חולצת והוא לא ענה שאלוהו מה הדין אם רקקה דם ולא ענה אמרו אולי אינו בעל הלכה נשאל אותו דבר אגדה שאלוהו מה ביאור הפסוק **אבל אגיד לך את הורשם בכתב אמת** אם אמת מדוע רשום ואם רשום למה כתוב אמת ולא ענה להם באו לרבי ואמרו לו האם זה מה שבקשנו ממך אמר להם רבי הבאתי לכם אדם כמותי ושלח לשאול אותו את מה ששאלוהו אמר לו לוי אמר רקקה דם ויש בו צחצוח רוק כשר גידמת חולצת בשיניה, ופירוש הפסוק שקודם גזר דין זה רק רשום ואחר גזר דין זה נעשה אמת אמר לו רבי מדוע לא ענית להם אמר לו לוי שהם עשו לו בימה גדולה והושיבו אותי עליה ורוחי רמה עלי וגרמה לי לשכוח ורבי קרא עליי את הפסוק **אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה** מי גרם לך להבזות בדברי תורה הגדולה שעשו לך.

**שנו בברייתא** שחליצה מוטעית כשרה וביאר ר"ל שאומרים לו חלוץ לה והיה תהיה מותרת לך אח"כ, ור' יוחנן אמר שאמש שניתן שהם הוא מתכוון והיא לא או שהיא מתכוונת והוא לא חל החליצה פסולה עד ששניהם יתכוונו, ולר' יוחנן חליצה מוטעית הוונתה שאומרים לו חלוץ לה והיא תתן לו מה מנה ור' מנא אמר שאם הוא אמר על מנת היא תצטרך לקיים את התנאי, וכשבא מקרה כזה לפני ר' הונא אמר נהג כר"ל וכשהיה הדבר לפני ר' יוחנן הוא אמר שיש לכפותו לחלוץ שוב, וכשבא מקרה כזה לפני ר' חיייה בר אבא הוא אמר לו בני אשה זו אינה רצה להנשא לך דרך יבום אלא חלוץ לה והיא תנשא לך דרך נישואין רגילים ואחר שנחלץ לה אמר לו ר' חיייה שגם אם יבואו משה ושמואל הם לא יתירו לך להנשא וקרא לחלוץ על ר' חיייה **חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו**.

**יש מי ששנה** שחליצה האמה גנאי ויש מי ששנה שזה עדיף ואמר רב חסדא שלמשנה ראשונה עדיף לייבם ולמשנה אחרונה עדיף לחלוץ שלא התכוונו לשם מצוה ור' יוסי אומר שבין למשנה ראשונה ובין למשנה אחרונה מי שאמר חליצה גנאי היינו שאחר שפגם בדבר אחד מהתורה שלא קיים מצות יבום הוא נוטל את הפגם וקוראים לו **בית חלוץ הנעל**, ומי שאמר שעדיף לחלוץ שכתוב כאן קריאה ובמנשה ואפרים נאמר **ויקרא בהם שמי** כמו ששם הקריאה היא שבת כך כאן היא שבת.

**דף עא**

**הלכה א משנה** לב"ש מיאון הוא רק בארוסות ולב"ה גם בנשואות ולב"ש רק בבעל ולב"ה גם ביבם, לב"ש מיאון הו דוקא בפני הבעל ולב"ה גם שלא בפניו, לב"ש דוקא בב"ד ולב"ה גם שלא בב"ד, וב"ה אמרו לב"ש שקטנה יכולה למאן אפילו ד' וה' פעמים אמרו להם ב"ש שבנות ישראל אינן הפקר אלא ממאנת רק פעם אחת עד שתגדל ותמאן ותנשא.

**גמרא** שנינו בעדויות שר' יהודה בן בבא העיד חמשה דברים ואחד מהם שממאנים את הקטנות, וקשה איך נחלקו ב"ש וב"ה בעדות ויש לומר שהם נחלקו מה היתה העדות שלב"ש רק ארוסות ממאנות ולב"ה גם נשואות, והקשו על ב"ה הרי בנשואה היא כאשתו שזכאי במציאתה ובמעשה ידיה והפרת נדריה ואין מועיל מיאון ויש לומר שחכמים תקנו נישואין והם תקנו שאותם נישואין יפקעו ע"י מיאון, וב"ש סוברים שאם המיאון עוקר את הנישואין א"כ מתברר שמה שבעל עד עכשיו זה בעילת זנות, ואמר ר' אבין שב"ש סוברים כר"א שגם פנוי שבא על פנויה שלא לשם אישות זה בעילת זנות.

**יש לדקדק** במשנה שלב"ש גם אם עברה ומיאנה מהנישואין אינו מיאון, ויש להסתפק לדעת ב"ש בנכנסה לחופה ולא נבעלה אם היא כארוסה או כנשואה, וכן יש להסתפק בארוסה ביחודה שלבו גס בה אם היא כארוסה או כנשואה, ולכנ"י יש להסתפק שמי שהיתה שעה אחת שאינה ראויה למיאון שנשאה ע"י אביה והתגרשה ואח"כ תקנו לו נישואין אם שייך בה מיאון ואמנם שנינו בברייתא להדיא שקטנה שאביה השיאה והתגרשה והלכה ונשאת היא חזרת וממאנת.

**לב"ש** אין מיאון ביבם והטעם הוא שדוקא בבעל שהתקדשה לו לרצונה היא ממאנת בו אך ביבום שבא לה בעל כרחא אינה יכולה למאן וב"ה סוברים שאם היא ממאנת בבעל ק"י שהיא ממאנת ביבם שבא מכוחו.

**ר' יוחנן** סובר שמועיל מיאון ביבם להתרת צרה לאביה וכלה לחמיה שע"י עקירת הנישואים התברר שאינה כלתו, ורב ור"ל סוברים שלא מועיל מיאון ביבם לעקור זיקת המת להתיר צרה לאביה וכלה לחמיה, ויש להקשות וכי הם סוברים כב"ש ויש לבאר שאם היא אומרת אני יכולה לא בנישואין ולא בנישואי אחיך מודים רב ושמואל שהיא עוקרת את היבום כב"ה והם נחלקו כשהיא אמרה אי אפשר בנישואין שלך יוחנן זה מיאון שעוקר את היבום ולרב ושמואל אינו עוקר כיון שהיא אומרת אי אפשר בנישואין אך חפצתי בנישואי אחיך ולכן אינה יכולה לעקור את היבום, ויש להוכיח ממה ששנינו בתחלת המסכת וכולן שמתו או מיאנו או נתגרשו או שנמצאו איילוניות צרותיהן מותרות וכמו שנישואין היה בבעל כך המיאון הוא בבעל ולא ביבם כרב ור"ל, ור' חזקיה שנה שאם מיאנו או נתגרשו בחיי הבעל צרותיהן מותרות ואם מיאנו לאחר מיתת הבעל צרותיהן חולצות ולא מתייבמות, ור' יודן אביו של ר' מתנייה ביאר בדבריו ר' חזקיה שאם לא מיאנו קודם מיתה מיאון שאחר מיתה אינו עוקר את הזיקה והפירוש שמי שיכולה למאן ולא מיאנה בחיי הבעל ומתה צרתה חולצת ולא מתייבמת ור' אבדרימי אמר שגם אם היא קיימת נפטרה צרתה כשאין שם יבם אחר מלבד אביה, ורב ור"ל דברו באופן שיש עוד יבמים שכלפיהם שייך מיאון.

**ר' יונה** ביאר במשנה שאם נמצאה איילונית נעקר צרת ערוה רק מהאירוסין כמו שבאיילונית זה קידושי טעות שנמצא שלא היתה צרת ערוה, ור' יוסי אומר שגם מנישואין שאין בה מקח טעות ככ"ז זה גזירת הכתוב שאיילונית אין צרתה צרת ערוה להפטר מיבום כיון שהיא לא עולה ליבום,

**דף עב** וכשחזרו על המסכת שוב ר' יוסי חזר בו ואמר לו ר' פינחס הרי למדת אותנו גם מהנישואין אמר לו וכי זה קבוע אצלנו במסמר, ור' זירא אמר שר' יוסי צדק קודם שחזר בו שכשבתו נפלה לנישואין ואינה איילונית צרתה לא נופלת ליבום וכי בגלל שנוסף בה שהיא איילונית צרתה מותרת אמר לו ר' מנא שאם הערוה איילונית היא כמי שאינה בעולם שהרי אם נפלו שתי נשים ליבום ואחת מהן איילונית והיבם חלץ או לא בעל ויכי חברתה נפטרה מיבום אלא שהאיילונית כמי שאינה בעולם.

**יש להקשות** איך יתכן בתו שממאנת הרי נישואיה גמורים ע"י אביה כמו שכתוב **את בתי נתתי לאיש הזה** ור' הונא אמר בשם ר"ל שמדובר שאביה השיאה התגרשה ואח"כ השיאה את עצמה שהיא כיתומה בחיי אביה.

**שנינו** שם במשנה שלא יתכן חמות שמיאנה שהרי ילדה ואינה קטנה ור' אחא בן ר' חיננא אמר בשם ר"ל שמוכח ששקטנה אינה יולדת שאם לא כן היא יכולה להמתין עד שתגדל ותמאן בבעלה ותתיר את צרתה לחתנה, והיה מקרה שכלתו של ר' ישמעאל מיאנה ובנה היה על כתפיה.

**ר' הוננאי** אמר בשם אסי שמה שנחלקו ב"ש וב"ה במיאון ביבם מדובר כשהיבמה נפלה לפני שני יבמין ואחד מהם עשה בה מאמר שלב"ה היא ממאנת במאמרו ויכולה להנשא לשוק ויש להקשות שהיא תמאן במאמר ותתיבם לאחיו, ויש לומר שהיא אומרת אי אפשר בך שאינה מעוניינת כלל בדיקה, ור' הילא אמר בשם ר"ש בן יוסינא בשם ר' הושעיה שהמשנה מדברת ביבמה שנפלה לפני חמשה יבמים ואחד מהם עשה בה מאמר היא ממאנת למאמר ויכולה להתיבם לאחיו ואין לומר שתנשא לשוק מדובר שאביה השיא אותה וזה נישואי תורה אך המאמר הוא מאמר של תיומה בחיי אביה.

**ב"ה אמרו** לב"ש שהיה מעשה שאשתו של פישון הגָּמַל מיאנה לפני חכמים שלא בפניו אמרו ב"ש שאדברבה משם יש ראייה שבגלל שהוא מדד לה בכלי בלי בית קיבול והזיק לה בנכסיה לכן נהגו עמו באותה מדה ויש להקשות וכי אם אדם אינו נוהג כשורה מתירים את הערוה שלו אמר רב חסדא שמוכח מכאן שגם לב"ש מיאון מועיל בנישואין למרות שלכתחילה אינה מותרת.

**ר' בא אמר** בשם ר' חיייה בר אשי שהיה מעשה שתינוקת אחת ירדה לכבס בנהר ואמרו לה הנה הארוס שלך עובר והיא אמרה שישא את אמי ואמרו חכמים שאין מיאון יותר גדול מזה, ור' חנינה אמר שהיה מעשה שתינוקת אחת באה לקנות פשתן מפשטני ואמרו לה הנה הארוס שלך עובר אמרה שישא את אמי ואמרו חכמים שאין מיאון גדול מזה, ושנו בשם ר' יהודה שגם אם נכנסה לקנות מהו מחזוני והיא אמרה בעצמה אני חפצה בפלוני בעלי אין מיאון גדול מזה.

**יש להקשות** איך ב"ד ישבו במיאונים הרי שנינו ברח משלוש הדבץ בשלוש הרבב בחליצה והתרת נדרים והבאת שלום וברח ממיאונין והליתו ערב והליתו ערב פקדון ור"ש בר בא שייך לקרוא לפקדון פוקדון שהוא אומר לו פוק הליצא צא לדון ור' ברכיה הוכיח מהפסוק **בני אם ערכת לרעך תקעת לזר כפך**, ויש לומר שב"ד לא באים לשבת במיאון אלא כשישבו לא בפניהם מיאון.

**שנינו במשנה** שלב"ש ממאנת וממתנת עד שתגדיל ותמאן ותנשא יש לדקדק שלא תתארס משמע שלב"ש אם עברה ומימאנה מנישואין המיאון חל.

**ר' אחא** אמר בשם ר' נתנחום בר חייה שנישוא אינה ממאנת שיש קול לנשואה אך אין קול לארוסה שאשה יכולה להטמין עצמה ולומר לא התארסתי אך אינה יכולה לומר לא נשאתי שיש לזה קול.

**הלכה ב משנה** קטנה שצריכה למאן שאחיה היינו שאחיה ואמה השיאוה לדעתה ואם השיאוה שלא מדעתה אינה צריכה למאן, ור' חנניה בן אנטיגנוס אומר שתינוקת שאינה יכולה לשמור את קידושיה אינה צריכה מיאון ור"א אומר שאין מעשה קטנה כלום אלא היא כמפתהה וכת ישראל לכהן אינה אוכלת תרומה בת כהן לישראל יכולה עדיין לאכול תרומה. **גמרא** שאחיה ואמה השיאוה לדעתה היינו שעושים לה חופה ותכשיטים ומסבירים לה שיש לה בעל.